

همایش روز جهانی فلسفه؛ «دیگری»

۲۵ آبان ماه ۱۴۰۰

در میانه «من» و «دیگری»

علی اصغر مصلح

گروه فلسفه، دانشگاه علامه طباطبایی

aamosleh@yahoo.com

چکیده: در تلقی رایج، ادراک با «من» شروع شده و به سوی «دیگری» کشیده می‌شود. آیا من/ما می‌تواند قبل از نسبت با «دیگری»، وجود و تعینی داشته باشد؟ بیشتر فیلسوفان ماقبل معاصر درک من را بدیهی شمرده و تصور کرده‌اند که «دیگری» در مرحله‌ای پس از انعقاد «من»، مُدرک من می‌شود. تأملات متفکران معاصر، به خصوص در دو حوزه پدیدارشناسی و هرمنوتیک، و دستاوردهای علمی چون روان‌پژوهی نشان می‌دهند که از ابتدای شکل‌گیری ادراک، تمایز قاطعی میان «من» و «دیگری» وجود ندارد، و در مرحله‌ای پسین و باواسطه میان من و دیگری تمایز گذاشته می‌شود. اما با این تمایز تفکر معاصر در جستجوی راه و مسیری است که به درک همه‌جانبه‌تر «من» از «دیگری» منتهی شود. در این مسیر، «میان/میانه» جایی است که من و دیگری با هم دیده می‌شوند. میانه جایی خارج از «من» و «دیگری» نیست. میانه جایی است که از آنجا، هم می‌توانم «خود»م را ببینم و هم «دیگری» را. در منطقه میانه آشکار می‌شود که «من» و «دیگری» بدون هم قابل درک نیستیم. منطقه میانه مراتبی دارد و به همین جهت درک «دیگری» هم مراتبی دارد. از این منظر، مفاهیم بدون قرار داشتن در «میانه» ممکن نیست.